

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 304
din 13.05.2008**

Dosar nr.: 18/2008

Petiția nr.: 1335/16.01.2008

Petent: O R G

Obiect: caracterul discriminatoriu al prevederilor art. 19 din legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petentului

I.1.1. O R G , aflat în

I.2. Numele, domiciliul sau sediul reclamatului

I.1.2. Ministerul Justiției, cu sediul în str. Apollodor, nr.17, Sector 5, București.

II. Obiectul sesizării

2.1. Petentul sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu privire la situația generată de prevederile legii nr. 682/2002, în speță art. 19 prin care se aduce atingere principiului egalității în fața legii a cetățenilor.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Petentul sesizează C.N.C.D. cu privire la discriminarea indusă de prevederile art. 19 din legea nr. 682/2002 și solicită Consiliului înlăturarea acesteia, având în vedere că în virtutea art. 19, în opinia sa, deținuții condamnați care sunt martori protejați sau vor să ajungă, nu beneficiază de reducerea

pedepsei prevăzută de acest articol pentru restul categoriilor de deținuți, adică arestați preventiv și cei în cursul judecării, chiar dacă ei sunt în aceeași situație, deținuți propriu zis.

IV. Procedura de citare

4.1. Urmare petiției înregistrate cu nr. 1335 din 16.01.2008, prin adresa cu nr. 1988 din 30.01.2008 Colegiul Director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției Ministerului Justiției. Prin adresa cu nr. 2729 din 14.02.2008 Ministerul Justiției a remis Colegiului Director punctul de vedere solicitat.

4.2. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.3. Prin adresa cu nr. 5439 din 20.03.2008 a fost citat petentul. Prin adresa înregistrată cu nr. 4540 din 20.03.2008 a fost citat Ministerul Justiției, prin reprezentant, pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 22.04.2008. Consiliul a solicitat părților să își prezinte punctele de vedere precum și orice mijloace de probe referitor la obiectul petiției, respectiv al susținerilor.

4.4. La termenul din data de 22.04.2008, părțile nu s-au prezentat dar au fost comunicate punctele de vedere în scris, înregistrate cu nr. 5632 din 14.04.2008 (petentul), respectiv cu nr. 6125 din 23.04.2008 (Ministerul Justiției).

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Prin petiția inițială petentul sesizează Consiliul cu privire la discriminarea indusă de prevederile art. 19 din legea nr. 682/2002 și solicită Consiliului înlăturarea acesteia, având în vedere că în virtutea art. 19, în opinia sa, deținuții condamnați care sunt martori protejați sau vor să ajungă, nu beneficiază de reducerea pedepsei prevăzută de acest articol pentru restul categoriilor de deținuți, adică arestați preventiv și cei în cursul judecării, chiar dacă ei sunt în aceeași situație, deținuți propriu zis, deoarece aceștia fac „aceeași muncă”, adică depun mărturie împotriva altor infractori foarte periculoși. Astfel este aplicabil principiul „la muncă egală plată egală”.

5.1.2. În opinia petentului și condamnaților trebuie să li se aplice prevederile arti.14 din codul penal adică „legea penală mai favorabilă”, în speță art. 19 din legea nr. 682/2002. În susținerea petiției sale, prin notele scrise comunicate și înregistrate cu nr. 5632 din 14.04.2008, petentul invocă Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 1, art. 14, art. 17 precum și Protocolul nr. 12 la Convenție, Constituția României art. 16, O.G. nr. 137/2000, republicată, art. 1, art. 2.

5.1.3. Petentul arată că C.N.C.D. are puterea de a asigura egalitatea în fața legii și invederează faptul că magistrații români nu fac dreptate în justiție solicitând C.N.C.D. să îi comunice dacă statul român este obligat prin instanțele judecătorești să aplice principiul privind egalitatea în fața legii a tuturor cetățenilor.

Sușinerile Ministerului Justiției

5.2.1. Ministerul Justiției arată că în raport cu aspectele prezentate în petiție, petentul sesizează unele aspecte și posibile lacune ale legii nr. 682/2002 și faptul că legea în speță ar fi aplicată discriminatoriu de instanțele judecătorești dar nu exemplifică în mod concret situații de natură a face aprecieri pertinente și la obiect pentru a constata dacă C.N.C.D. este competentă a soluționa cererea petentului.

5.2.2. Cu privire la art. 19 din legea nr. 682/2002, Ministerul Justiției arată că acesta instituie o cauză de atenuare a pedepsei, din rațiuni de politică generală. Reducerea pedepsei în condițiile art. 19 reprezintă o măsură de politică penală ce urmărește încurajarea făptuitorului de a denunța alți participanți, în scopul prevenirii și limitării fenomenului infracțional. Faptul că limitarea pedepsei nu este aplicabilă și persoanelor condamnate definitiv nu este de natură a crea o situație discriminatorie față de acestea. Reducerea la jumătate a limitelor pedepsei este un beneficiu acordat celor care înaintea sau în timpul urmăririi penale sau al judecării denunță sau facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni similare.

5.2.2. Astfel, dispozițiile art. 19 din legea nr. 682/2002 nu sunt contrare prevederilor art. 16 alin.1 din Constituție, deoarece situația în care o persoană dobândește calitatea de martor înainte sau în timpul urmăririi penale sau al judecării nu este similară cu situația persoanei care dobândește calitatea de martor după condamnarea sa. Situațiile nu sunt similare iar tratamentul juridic nu poate fi decât diferențiat.

5.2.3. Deasemenea, nu se poate reține aplicarea legii penale mai favorabile deoarece condițiile aplicării acestui principiu au în vedere situațiile când legea nouă prevede pentru aceeași infracțiune o pedeapsă mai ușoară ca natură ori ca maxim special decât pedepsa aplicată. Or, din situația de fapt nu rezultă că în speță sunt întrunite condițiile aplicării legii penale mai favorabile.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. În fapt, Colegiul Director reține că petentul sesizează Consiliul cu privire la discriminarea indusă de prevederile art. 19 din legea nr. 682/2002 și solicită Consiliului înlăturarea acesteia, având în vedere că în virtutea art. 19, în opinia sa, deținuții condamnați care sunt martori protejați sau vor să ajungă, nu beneficiază de reducerea pedepsei prevăzută de acest articol pentru restul categoriilor de deținuți, adică arestați preventiv și cei în cursul judecării, chiar dacă ei sunt în aceeași situație, deținuți propriu zis.

7.1. **În drept**, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „**trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

7.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.5. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența art.2 alin.1 al O.G. nr.137/2000, republicată.

7.6. Colegiul Director, raportat la sesizări, analizează în ce măsură obiectul acestora este de natură să cadă sub incidența art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată, sub aspectul scopului sau efectului creat, care a dat naștere sau nu, unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință, și care circumstanțiat la situația petentei (petentului), petenților (petentelor), ipso facto, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7.7. Având în vedere aspectele de mai sus, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării nu analizează modul de stabilire sui generis, prin lege a unor drepturi în favoarea unor categorii de persoane în mod diferit față de alte categorii ori nereglementarea de legiuitor a unor aspecte care țin de statutul unei categorii de persoane. Din acest punct de vedere, examinarea soluțiilor legislative per se, alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

7.8. În acest sens, Colegiul Director reține deciziile Curții Constituționale prin care s-a statuat că **principiul egalității nu se opune ca o lege să stabilească reguli diferite în raport cu persoane care se află în situații diferite.** (Decizia nr.256 din 17 iunie 1997, Decizia nr.154/2001, M.Of. nr.387/2001, CDH 2001, p.914–915) De asemenea, atât în doctrina, cât și în jurisprudența constituțională s-a statuat în mod constant că **principiul egalității în fața legii nu înseamnă uniformitate, ci presupune instituirea unui tratament egal în situații care nu sunt diferite.** De aceea, nu sunt excluse, ci, dimpotrivă, sunt admise soluții legislative diferite pentru situații diferite. (Decizia nr.113/2001, M.Of. nr.317/2001, CDH 2001, p.757; Decizia nr.139/2001, M.Of. nr.330/2001, CDH 2001, p.851) **Curtea Constituțională a reținut că instituirea unor reglementări juridice diferențiate în privința drepturilor și obligațiilor unor categorii de cetățeni care se află în situații diferite nu este contrară art.16 alin (1) din Constituție.** (Decizia nr.294/2001, M.Of.nr.21/2002)

7.9. Față de obiectul petiției, Colegiul Director constată că petentul nu indică nici o împrejurare concretă de natură a reține o circumstanță ipso facto indusă în privința sa în raport cu persoane aflate în situații similare, prin care acesta este tratat în mod diferit, și care are ca scop sau ca efect atingerea unui drept prevăzut de lege, în sensul incidenței prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată. Petentul invocă sine qua non prevederile cuprinse în art. 19 din legea nr. 682/2002, în opinia sa, instituind o discriminare ipso jure, contrară principiului egalității prevăzut în art. 16 din Constituția României. (vezi infra parag.5.1.1.-5.1.3.)

7.10. Colegiul Director observă că legiuitorul român a adoptat Legea nr. 682 din 19 decembrie 2002 privind protecția martorilor, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum rezultă din art. 1 reglementând „asigurarea protecției și asistenței martorilor a căror viață, integritate corporală sau libertate este amenințată ca urmare a deținerii de către aceștia a unor informații ori date cu privire la săvârșirea unor infracțiuni grave, pe care le-au furnizat sau au fost de acord să le furnizeze organelor judiciare și care au un rol determinant în descoperirea infractorilor și în soluționarea unor cauze”.

7.11. Colegiul Director ia act că potrivit art. 19 din legea nr. 682 din 19 decembrie 2002 „Persoana care are calitatea de martor, în sensul art. 2 lit. a) pct. 1 și 2, și care a comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță sau facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege”.

7.12. Astfel, potrivit art. 2 lit. a, pct.1 și 2 „a) martorul este persoana care se afla în una dintre următoarele situații: 1. are calitatea de martor, potrivit Codului de procedura penală, și prin declarațiile sale furnizează informații și date cu caracter determinant în aflarea adevărului cu privire la infracțiuni grave sau care contribuie la prevenirea producerii ori la recuperarea unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni;

2. fără a avea o calitate procesuală în cauză, prin informații și date cu caracter determinant contribuie la aflarea adevărului în cauze privind infracțiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni ori la recuperarea acestora; în această categorie este inclusă și persoana care are calitatea de inculpat într-o altă cauză”;

7.13. Corelativ obiectului petiției, Colegiul Director este de opinie că, astfel cum este formulată, acesta pune în discuție o problemă de neconstituționalitate a legii, relativ la principiul egalității consacrat în art. 16 din Constituția României. Or, din acest punct de vedere, Colegiul Director ia act de faptul că judecătorul constituțional a fost sesizat anterior cu o plângere identică prin care autorul unei excepții susține că dispozițiile legale criticate, (i.e. Art. 19 din legea nr. 682/2002) îl pun într-o situație de inegalitate față de martorii audiați în faza de urmărire penală sau în cursul judecării, întrucât el, aflându-se în executarea unei pedepse privative de libertate, nu se încadrează în dispozițiile art. 2 lit. a) pct. 1 și 2, ci în acelea de la punctul 3, pentru care legiuitorul nu a mai prevăzut posibilitatea de a mai beneficia de reducerea pedepsei, deși ar putea furniza informații și date cu caracter determinant care să contribuie la aflarea adevărului în cauze privind infracțiuni grave sau la prevenirea producerii unor prejudicii deosebite ce ar putea fi cauzate prin săvârșirea unor astfel de infracțiuni ori la recuperarea acestora.

7.14. Or, față de excepția invocată, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 809 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr.29 din 17 ianuarie 2007. Astfel, examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a constatat că „nu se poate primi critica privind încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi, deoarece cauza de impunitate prevăzută de textul de lege

atacat se aplică în mod egal tuturor persoanelor aflate în situația reglementată de art. 19 din Legea nr. 682/2002, adică persoanelor care au calitate de martor potrivit Codului de procedura penală, inculpaților într-o alta cauza ori persoanelor care nu au niciun fel de calitate procesuala. După cum se poate observa, aceste trei categorii de persoane au un numitor comun, și anume acela de a fi comis o infracțiune gravă și care, până în momentul condamnării, denunță ori facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane. Or, inculpatul condamnat a avut posibilitatea să se încadreze în această categorie, dar, prin tăcerea sa, a ales să nu beneficieze de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea pentru care a fost condamnat.

Principiul egalității în drepturi nu implică tratarea juridică uniformă a tuturor infracțiunilor, iar reglementarea unui regim sancționator diferențiat în funcție de conduita persoanelor cercetate care pot contribui la aflarea adevărului în anumite cauze este expresia firească a principiului constituțional menționat, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat.

Aceasta constituie o măsură de politică penală determinată de recrudescența unor fenomene antisociale grave, precum criminalitatea organizată, terorismul, traficul de droguri și traficul de persoane, respectiv de necesitatea instituirii de către stat a unui sistem de măsuri în vederea asigurării protecției martorilor și nu este de natură să aducă atingere principiului egalității în drepturi”.

7.15. Din acest punct de vedere, Colegiul Director este de opinie că în speță ne situăm în domeniul opțiunii de politică penală a legiuitorului, care se înscrie în logica principiilor referitoare la individualizarea pedepsei iar persoanele aflate în executarea pedepsei care nu îndeplinesc condițiile prevăzute de art. 19 nu se afla în situație analoagă cu martorii care au comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță sau facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni. Or, astfel cum a statuat Curtea Constituțională, „principiul egalității în drepturi nu implică tratarea juridică uniformă a tuturor infracțiunilor, iar reglementarea unui regim sancționator diferențiat în funcție de conduita persoanelor cercetate care pot contribui la aflarea adevărului în anumite cauze este expresia firească a principiului constituțional menționat, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat”.

7.16. Având în vedere considerentele expuse mai sus, în reținerea obiectului sesizării astfel cum este formulat, Colegiul Director este de opinie că, examinarea soluțiilor legislative per se, alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității și nediscriminării, statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. nu pot fi reținute aspecte care intră sub incidența Ordonanței de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. clasarea dosarului;

3. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

4. o copie a hotărârii se va transmite petentului O R G , aflat în

5. o copie a hotărârii se va transmite Ministerului Justiției, cu sediul în str. Apollodor, nr.17, Sector 5, București.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

Data redactării 30.05.2008

Red. D.G. Tehnored. A.P.; 3 exem.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

